

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Disputatio de praecepto actus interioris fidei - Cod. Ettenheim-Münster 444

[S.l.], 1583

[Text]

[urn:nbn:de:bsz:31-138156](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-138156)

f. 12. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

qui dist. 91. et Cap. generale. 17. q. 1. sed hoc melius tractabitur in disputacione de ordine seu sta-
tibus, qz id no est simpliciter intelligendum sed cum addis, sc. nisi pastores per alios provident suis
ouibus ut in re nihil damni patiantur, nam in eo caso licet aliquis peccet retinendo beneficiu cu indignus
sit, et teneatur vel illud relinquere, vel quia necessaria sunt discere, tñ si qua dicitur facient no tene-
bunt restituere, qz in re no facit inaequalitate.

DISPUTATIO II. De peccatis quae fideles committunt contra praecipuum fidei

Thomas non fecit de hac re peculiarem disputacionem, contingit autem duobus modis peccare contra pce-
ptu fidei, sc. vel eo peccato quod simul et pot. ad fidei, vel eo quod omnino excludit fidem, oportet igitur exponere
p. modu qz facilius e, ut simus expeditiores ad dicendum de d.

QVAESTIO I. An peccent fideles ignorando res fidei, an vero interdum excusa- ri possint?

Supponenda p. sunt oia ea quae in 1. q. 6. de ignorantia vincibili et invincibili diximus.

Dico 1. ignorantia rari fidei quae cadunt in pceptu per se et ex gne suo e peccatu morte et in
fide lib. Conclusio e certa de fide, qz pceptu fidei cu sit gravissimu ex genere suo obligat ad mortale
unde p. Corinths. 14. dicit, q ignorat ignorabit. Dico aut. ex gne, qz ex levitate materiae pot. et rari,
ale, ut de quibusdam particulis symboli dicebamus. oportet ad hanc ignorantia vel voluntaria divedere vel
individe, nam sine voluntario no e peccatu, ut patet ex p. 2.

Contra, qz in hunc fidei pot. esse aliqua culpa infidelitatis, omnis. o culpa contra pceptu fidei videtur esse
infidelitas, qz e contra idem pceptu et contra eandem honestate virtutis cu alijs peccatis infidelitatis

Do in pcepto fidei sunt duo consideranda. p. et pceptu obligat homo ad firmiter credendum. 2. est
secundaria obligatio ad sciendum materia in qua cadit ille adus. evangelicis q. huius pcepti in hoc
diversas rationes sine dubio e diversa deformitatis moralis, et prior transgressio pertinet ad infide-
litate, posterior non est infidelitas sed vocat ignorantia

Dices. quot comittit peccata qui ignorat multa quae scire tenet? Do rari tantu, quod tantu gravius
e, quo plura ignorant, qz pceptu e unice et certu in tota illa materia p. modu rari, sicut pce-
ptu recipiendi 7. horas, et licet forte concurrant duo pcepta, alteru divini et alteru Eccl. 3. tñ
qz rari est determinatio alterius, in adu pcepto est unica honestas, ideo zc

Petes. 1. quando et quoties peccet is qui habet hanc ignorantia? ratio dubij e, qz hoc pceptu sciens
di licet sit affirmativu, tñ incipit obligare non longe post rari rari, unde quando aliquis peccata est
in pcepta et continua mora, videtur et pcepto peccare. Do pcepto e in peccato sed no continuo
peccat, qz illud dicit statim, hoc vero significat aduale peccatu, quod non fit sine aduali aliqua vo-
luntate formali vel virtuali, id dicendum est illu peccare cum p. advenit sua obligatio et negligit.

Alijs vero temporibus iteru toties peccat, quoties similiter advenit vel quoties occurrit casus in quo debet
et possit, et ex negligetia omittit, qz rari nihil cogitat, nec occurrit obligatio, no peccat. ita e intelli-
genda d. Tho. in 1. q. 76. art. 2. ad 3. et q. 3. de malo art. 7. et in 2. d. 22. q. 2. art. 1. ad 4. ubi
tñ Durandus sine ca. cu reprehendit q. 3.

Dico 2. hac ignorantia saepe excusari pot. a mortali ex defectu voluntarij, nam cu res fidei no sint
qz se notet, et necess. sit doctrina ad illas sciendas, fidei interdum pot. et aliquo pcepto sua voluntate ille carcat,
et p. excusari rari modi, p. e, si aliquid nunq. audivit nec oia cogitavit se tenore ad sciendum hoc vel
illud, nam ut aliquis ignoret culpabiliter, no satis est cu scire multa alia et credibilia in fide pcepto
ea qz ipse cognoscit, sed oportet et ut sciat se tenore ad aliqd aliud sciendum. 2. si cognita obli-
gat.

5^v ratione fecit morale aliquid diligere, et non potuit dicere, quanta autem debeat esse haec diligentia, non potest a nobis posse dici, sed satis est non oportere esse summam, nec renari se disponere ad gratiam, ut habet in 1°. 2°. et infra, oportet quod ut sit morale sufficiens, qualis adhiberi solet in gravibus negotiis. Si si semel et iterum audit et didicit, sed vel non potuit satis percipere aut retinere, quod saepe accidit, in quibus casibus debet quis frequenter eiusmodi res audire si potest, ratio est, quod in huiusmodi casibus scilicet ratio fidei conserat morale imperio tali homini. **Adverte**, 1° haec intelligi de hac obligatio prout non, scilicet ex supernaturali precepto fidei, habent in fideles et nate preceptum cognoscendi verum et ea quae ad mores honestos pertinent, et in hoc facillime delinquit. An autem interdum excusari possint, dicimus agentes re infidelibus, quod hoc preceptum est illis commune. 2° hanc ignorantiam inuincibilem facillime cadere in quosdam res quae in aliis, nam in eas quas Ecclesia solemniter celebrat vix cadere potest, quaedam et sunt alio clarioribus, quaedam magis necessariae ex 1° Thimo: p^o. Cor. 11°. lectio 4^a.

QVAERITUR II.
Verum error vel dubitatio circa res fidei in credentibus semper sit peccatum?

Suppono huiusmodi errorem vel dubium per se et genere suo esse peccatum, quod dicitur pugnat cum precepto negativum fidei, et omni ex scientia et obstinatione animi procedat excludit fidem, et iam est peccatum infidelitatis de quo infra, si autem ex ignorantia culpabili est peccatum, sed qualem sit, explicabitur magis cum dicemus de haeresi, quod igitur quaeritur est, an possit interdum huiusmodi adus excusari a culpa in homine fidei. **Pro quo suppono** 1° dupl^o posse aliquem errare in re de fide, 1° quia minus audit tale rem esse de fide, sed non sufficienter illi proposita est. 2° errare potest circa rem quae aliquam sui sufficienter proposita.

Dico 1° circa res non sufficienter auditas vel certe obliuionis traditas potest interdum errare fidelis ex ignorantia inuincibili atque adeo sine culpa. Et dicitur Thimo: hie q. 2. art. 6°. Sylvestri verbo fides num. 87. et post alios Canonistas, ratio est, quod aliqua huiusmodi potest a fidei ignorantia inuincibili, circa ea autem quae sit ignorantia facile sine culpa errat, imo interdum est imprudencia non ita credere, quod res falsa quae contraria ignorantia, possunt tam apparenter proponi ut credi debeant saltem probatur. 2° quod si rusticus audiat doctrinam fidei, et tamen sine culpa non satis concipiat, potest interdum concipere errorem loco veritatis a illa credere, et sic non peccat. Idem est si a viris doctis afferret aliquid circa subtilius fidei mysterium et illis probat assensum. **Contrarium** videtur semper, tunc dicitur Thimo: in p^o. Corinthis: 2°. et Athanasius: lib. 3° summae tract. 3. cap. 2°. et Sylvestri refert quosdam Canonistas, fundamentum eorum est, quod in his nullus debet dubitare sine sufficienter fundam. ne se exponat periculo errandi, prima enim debet facere quod in ipso est, et si hoc faceret, Deus non permitteret illi errare. Sed dicitur Thimo: solum loquitur de articulo fidei, et intelligendus est prout moraliter accidit, in alijs vero rebus ea opinio non est probatio et ratione factae probant, nec in hispe, et tunc est summa propositio vel Dei reuelatio ad assensionem, unde videmus multos sanctos habuisse errores in rebus fidei, ut Cyprianus, Damascenus et quod in rebus quae non sunt simpliciter necessariae sic potest esse ignorantia inuincibilis ita et error inculpabilis.

Dico 2°, nullus potest sine culpa errare vel sollicitate dubitare de rebus fidei semel sufficienter ante propositis, ita ut ex precepto fidei veri fuerit obligatus ad credendum. **videtur conclusio** certa ex ad Gallat. 1° si nos vel angelus de caelo te ubi post semel concepta et sufficienter audita fidem vult nullo ab ea esse discedendum. 2° assensus fidei post sufficienter propositum non est ex humo sed ex diuino testimonio. p^o Ioan. 10. qui credit in filium Dei et sed testimonium Dei mutari non potest, nam si firmiter credo aliquid esse dictum a Deo, iam non potest in tali re dubitare sine iniuria ipsius Dei. **VICES**, possum dubitare an illud fuerit testimonium Dei. Sed contra, quod hoc ipsum eadem firmitate et eodem testimonio credere tenearis quod si.

Si id posset accidere, maxime mutatio testimonio humanis et oppositio fidei, sed hoc no, alias certitudo fidei prout in nobis e, penderet ex humano testimonio et consequenter ees mutabilis sicut et ipsa hum. testimonia et no ees certitudo. Nec refert si dicat pendere ut a proponente no ut a rone formali, qz quomodocumqz pendat, ide in re sequit. 4. Explic. et pbat, nam si mihi credenti accidere posset casus in quo ita pponerentur contrarij errores, ut possem vel dissimulare vel sine culpa dubitare de fide prius habita, tunc sine culpa possem hinc ad id, v.g. si accideret ut videri equis docti contrarij doce, rent, ego quoqz crederem contrarij, qz aperte e con Pauli, et proea sequit me posse dubita, re sine culpa nam haec fides sit infallibilis, qz me iudico ^{concreta} idoneis cas posse mihi ita pponi ut et videant et prudenter existimant veriores, Consequenter omnes sit absurdissimo qz 2.

Sed Contra. nam si post qz 10 vel 20 hoies catholici predicarent sufficienter vera fidem in fidelibus, et ipsi eam recepissent, accedant 100 vel 1000 heretici et doceant contrarij cu tanta vel maiori efficacia dicendi, et in exterioribus cu tanta ostensione veritatis psertim respectu simplicium q no pnt subtiles rones ponderare, isti sine culpa possem prima fidem mutare et posterioribus predicatoribus credere, qz id videri conformis prudentia. Confir. qz si omnes illi simul accessissent ad predicand, vel illa gens neutro tenore credere vel posset certe quod probabilius videret eligere. s. imto ponamus prius predicasse falsos predicatores, et postea accedere catholicos, posset ita gens mutare priore fidem q. simi rone et De nomine credere fide divina et oio certa, neqz ad id obligari, nisi vel tali superenati modo proponat exterior vel interius, que nunqz proponeret falsitas ab hereticis nec opposita esset. vel certe sit oio humano modo evidens, eos qz predicant predicare eam fidem quam Eccl. catholica tenet, quod pot fieri evidenter, quappet si eis ita opposita e, no admitto ea posse ee falsa, nec contrarij posse aqz apparenter pponi. hoc n. maxime pmet ad Dei providentia, et hac rone nullo licet discere a fide q semel est sufficienter pposita. Interdu it accidere pot, ut pnter sufficienter pposita revera no e, vel ut ppositio sit sufficienter ad quanda fidem hum. et problem no ver ad omnino divina. et in his casibus posset fortasse accidere mutatio. Vide sup dicta de resolute fidei.

DISPUTATIO III. DE INFIDELITATE

De hac ma d Tho: hic. q. 10 et doctores in 2. d. 38 et in 3. d. 24 et 25 et 31. et in 4. d. 13. plura apud Canonistas 24. q. 1. et extra de heresione et in 6. Supponendu aut e, hanc infidelitatem de qua agimus, no ee opposita virtuti morali q dicitur fidei, tas, sed q fidei infuse e contraria, qual d. Thomas art: 1. duplici distinguit, negativa et privativa, negatva no dicimus a quocumqz negatione, alias eet et in beatis, sed sigat eam carentia fidei in eone viatore q vocate expelli no potuit ab illo, q vocate no censet privatio ppter illa in potentia morale. Unde privativa seu contraria e, q includit culpabilem carentia fidei, sive illud sit q ignoran. privationis vel prave dispositionis, nam si duo modi quod ad mores attinet pa, no differunt, neqz fortasse unqz separant, unde nec diversos status infidelium constitunt, ideo de utroqz modo simul cu d Tho: agimus.

QUAERITUR I.

An ignorantia vel error rerum fidei in eis qui fide carent sit peccatum infidelitatis.

Thomas agit de hac re artic. 1. 2. et 3.

6° dico p^o hanc ignorantiam vel errorem si voluntarius sit esse peccatum mortale infidelitatis. Concl^o d^o de fide
Marci vult qui non crediderit condemnabitur. Mat^o 10, quicumque non recipiam vos, tollere ab eis omne
nomen d^o clare, quod est transgressio gravissimi precepti et maxime ad salutem necessarij. Videri autem oportere esse
voluntarium, quod hoc est de ratione peccati, non ratio in se directum, sed sufficiens indirectum, in quo
differt infidelitas a fide, quod nunquam concipitur sine directo consensu. ratio est, quod credere est directus actus
positivus, et autem infidelitatem contingere potest sine actu positivo et directo voluntate. quod maxime in privatione lo-
citur, quod verum est quod tota fides ignorat vel abicitur. Secus vero si error aliter tantum circa unum vel alium
verum fidei sit ex sola ignorantia vincibili, arguitur ad hoc voluntarius tamen indirectus, quod hoc forte
non sufficit ad infidelitatem, ut infra dicemus.

Et sic obiter solvitur quod d^o Tho.
quodam art^o. An infidelitas sit in intellectu? dicitur enim ipsa privationem fidei vel errorem esse in
intellectu, quod contraria sunt circa idem, propterea tamen culpa infidelitatis formata est in voluntate, quod malitiam
mortalis, inde verum d^o nominari errorem vel defectum intellectus.

Dico 2°. hoc peccatum ex genere suo est maximum omnium peccatorum excepto odio Dei. Ita d^o Tho. art^o
1°. et 2°. Malicia enim peccati consistit in privatione debite honestatis, sed peccatum hoc privat maxime
honestatem. Secus fides quod profertur super reliquias virtutes excepta Charitate. Unde d^o Tho. q. 10 art^o 3° et
34. art^o 2. ad 2° dicitur de peccato et minus peccatum quam sit infidelitas, quod spes est virtus minus profertur
deum quam sit fides. Tandem essentialis gravitas peccati sumitur ex odio, idem autem quod infidelitas offendit
est Deus quo infidelis carere vult. et hinc fortasse tendit ratio d^o Tho. in art^o 1° quod obscura est.
colligitur enim huius delicti gravitas ex eo quod privat hominem omnem veram cognitionem Dei, quod videtur non
ita esse, nam infidelis potest retinere veram Dei cognitionem per naturam lumen. Unde Cairas exponit infide-
litatem tollere veram Dei cognitionem per se ipsam scilicet per falsam cognitionem, nihil verum de Deo cogitans.
quod solus non est verum sed videtur negatis, arguitur adeo importans ad declarandam gravitatem huius
peccati. Et videtur quod est quod vult carere cognitionem fidei, videlicet velle sibi fingere quendam Deum quod
non est in verum nam licet vult aliam naturam verum de Deo reat, tamen considerando eum quod
de Deo existimat, nullo est talis Deus, et ideo verum consentit velle carere absolute et simpliciter cognitionem
veri Dei, quod ratio sic exponit procedit de infidelitate per errorem privat dispositionis, unde dubitari potest, an
concl^o habeat locum in ignorantia pura negativa, videtur enim non esse necessarium, quod ratio est si veritas de infide-
litate in genere sit, in qua tamen potest dari multi gradus, per ignorantiam tamen indirectam voluntariam, 3° per igno-
rantiam directam voluntariam. 3° per errorem. 4° per contumelias et iniurias in veram fidem. Confirmitur quod
non videtur dubium, quia ex circumstantiis possunt alia peccata superari infidelitatem, ut d^o Thomas indicat
et sumi potest ex Verbo Injuria, Cap. scimus 12. q. 2. et Aug^o Cap. quere 6. q. 1. ex lib. 4. de
Baptismo cap. 10. De in individuo ita esse et non posse regulam generale assignari, sed pon-
derandas esse circumstantias, tamen in genere verum est, omnem infidelitatem esse eam quod consistit in privatione
proprie sit directam voluntariam et gemere carere. quod sumi potest ex illo Mat^o 10. Qui non rece-
perint vos etc. Ratio est, quod hoc privatio vel ommissio privat hominem summa quadam et maxime virtute
et includit quendam contemptum divini scripturarum et bonorum supernarum, et morali est includit mali-
ciam erroris, quod hinc modo fieri non potest, et quod caret vera fide non ad eorum circa cognitionem
Dei. Sed arguitur contra exceptam falsam de odio Dei, quod infidelitas includit
malitiam adij Dei et addit aliam. Confirmitur quod privat fide et Charitate, odium autem tamen Charitate.
Deo. Simile argum^o fieri posse de omni peccato mortali, comparamus igitur hanc peccata in proprio mali-
cioso. Unde et si comparamus illud duplicem malitiam infidelitatis, cum privatione quod est in directo odio
Dei, hoc super illas sumptur, quod includit directam illam malitiam. Infidelitas vero solum includit odium
Dei indirectum et sumi potest. Ad confirmitur dicitur eam tamen concludere, quod sumi potest quod infidelitas super, et
quod consistit eodem in deteriori statu, non tamen illud est propter maius demeritum simpliciter, sed quodam dispositio
contraria ipsi fidei.

70
dom. hunc diligens, hoc autem est moralis. Ex his intelligi potest an Iudei vel pagani & novae Christiani et in mundo esse
cussent a peccato infidelitatis, vide. n. p. q. ad eorum aures satis pervenit rumor Evangelii, et si tunc non crederent, facile potest
adventum de hinc magnum ventum ingredi occurrere, maxime quod credidit: et opera inchoavit investigari. fortasse in apud aliquos
rudicos vel parvos poteris intendi reperiri talis ignorantia.

DICO 3° in quibus sufficienter operatur est fides, nullo modo potest excusari a peccato infidelitatis. **Primum** utique, si
cognovisset salutem in p. cone. ad confitemur eadem fecerit ad Deum. primum peccatum quod se non est culpa excusari posse a culpa,
pa, sicque si is qui per illam salutem non ignorat se in peccato eius delicti, neque, si ex illa peccata autem saltem est
fidelis, ita colligitur ex 1° 2° hinc autem 1° et q. aut s. ad p. ex 1° de p. de p. de p. cap. 9. et de bono p. 13. non
in alio loco non sentit in nullo modo posse ignorare hanc excusari a culpa, sed non via excusari ut eius. Somo
salvati potest, quod saltem propter alia peccata condemnabitur. **Superat** hic aliquid dubium, an isti infideles qui aliam in
culpabili ignorantia fidei, cum illis offerat occasio audiendi Evangelium, remaneat adire, sed de hoc disputat sequenti.

VERITAS III^a Verum qui invincibiliter ignorant fidem, etiam
si errant vel ignorant ea quae naturaliter possunt et debent scire, possunt
interdum ab omni culpa excusari

Dico 1° eiusmodi homines non excusantur ab ea culpa vel malicia infidelitatis quae consistit in transgressioe precepti Evangelii fidei.
Causa est eorum ex dictis 3° p. q. illi excusantur a cogitatione totius precepti fidei Evangelii quod excusantur in eo non est
natura. 2° quod tunc si fides per hunc infidelitatem sit et excusabitur et inveniuntur in huiusmodi hominibus. 3° quod isti non debent
scire de fidei obsequio fidei. scilicet a p. v. q. q. propter illos latet, peccatum autem infidelitatis consistit in dissimulatione a p.
v. q. 4° si tales homines recte viderent naturam nihil peccarent, licet non crederent, quod errori errant non peccat,
cum non fidei, non ille error quod ad fidei attinet nascitur ex ignorantia invincibili, excusatur a culpa. **Contra**
si corrigere baptismum infame educari a primo usus tunc inter infideles id delictum laborantem ea ignorantia in
vincibili fidei, et post in adulta aetate profuerit eorum, vel in talis homo videretur huiusmodi fidei in Bapt. acceptum,
conversus est abscondit, non est Christianus qui hinc charitatem et habitum fidei, et infidelis, quod hinc volumus non autem
saltem a rebus fidei, et non est affectus ad salutem conversationis, quod dispositio repugnat fidei et pie affectus erga illam
propter hoc quod magis concluditur potest, sed coninuat remota factis. Atque conceditur illi amittere deus fidei
dei, tamen propter culpam infidelitatis non crederet, quod videretur displicere, quod fides non amittitur nisi per peccatum,
et infidelitatem quod aliquando includat peccatum contra eorum formam fidei, quod tunc impenitentiam fidei ex
ignorantia culpabili errant in rebus fidei, non tamen amittunt huiusmodi fidei. Ille ut homo de quo loquimur non
est peccata, nec dissidit a ratione formali fidei ut ostendimus. Similis casus potest accidere non tamen
sine infidelitate, sed et sine morte, ut si ponamus illi gentile laborare aliquid semper ignorantia invincibili in
rebus magis dicitur, vel si fingamus eum advenire inter Iudeos quod aliquos deus notitia huiusmodi, et hinc
simul ignorantia invincibiliter Evangelium simul cum illa sentia, non tunc est affectus ad salutem conversationis
non religio, non videretur et in eadem dispositio, et tunc evidens est illi non posse fidei cui potest et non posse gressus.

Ad arguendum igitur concedo sequens, nec est inconveniens eadem habitum et quasi materia Christiani, et tunc advenire pro
fidei aliam salutem, quod licet in se repugnet Christiano religio, tamen propter ad illo hinc observant, id sit sine facti
natura et culpa religio Christiano. Non est quod quidem ad ad infidelitatem negantem, tamen habitum fidei non peccat
dispositio eiusmodi infidelitatis negantem. Idem dicitur de dispositio voluntatis, hinc non illa aversa natura a re,
hinc fidei non autem facti a ratione facti eius. Difficultas superest, an possit excusari a culpa contra
legem naturam.

Dico 2° fieri potest ut huiusmodi homo aliquid tempore vite invincibiliter deo deum ignoret, vel oca,
et in illius excusatione invincibiliter aliquid excuset, raro tamen id accidit toto tempore vite et non aequi
in omnibus personis. p. pars conclusio facilius verificatur in hominibus gentilibus, quando in puerili
aetate vivunt et post aliquot annos usus rationis, quod cognitio dei licet eis possibilis, non est tamen
ita facilis quin indigeat magna diligentia et longo tempore, deinde quod quasi ordo non potest
latet ut homines in ea aetate credant traditioni parentum et preceptorum suorum, quod tunc non sunt alios
ad quos recurrant, nec se se potest veritatem invenire, excusabitur quod homo saltem pro aliquo
tempore ita credendo. **De alijs** vero gentilibus obscura est res, p. q. quod scribitur
prope deo replendum sectatores deorum tanquam omnes impios et peccatores in eare. **Isai. 56.**
Baruch. 6° **Sapientia 13. et 14°** et ad **Rom. 1°** dicitur deo inexcusabilis. **Ex** quibus locis
videtur efficitur pro gentilibus et sacerdotibus et magis istarum sectarum non posse excusari a culpa

in suis: erroribus saltem à tempore iam pfecto oratio et doctrinae suo, quae erant in rebus manifeste
 dicitur, et ipsi speciatim remanere adhibere maiore diligentia ad cognoscendum, ut u. uelut longiori
 tempore excusari potest, quod est quasi nate et huiusmodi homines peccant in fide suorum maiorem, ideo aliquid
 adeo incepti et inopes ingenij, ut nihil ferere se possint, quippe in re tam alta qualis est cognitio dei
 demum quod multi post multos labores et diligentiam erant in hac dei cognitio, igitur facilius et
 hilominus in de his et regulariter procedit. Pars conclusio quod non possint toto tempore vitae excusari,
 et, quippe in omnibus rebus, immensum sum talis absurditas, ut vix possint cadere in conceptum, sed vultus
 ratione, ut est adhibere lapides et accedat hoc non dicitur bestium divinis inspiratoribus, atque, et sepe sentire
 remota conscientia, quod si audire vellent, curarent melius cogitare, qui auctore. Intra hoc et indicant
 de erroribus oratione alia, in oratione autem inuoluntate, et de libero arbitrio licet aliquid credant potest ignorari
 inuoluntate, in ego consero rarissimè, vel nunquam id accidere, quod id est, quod se non quod sensibus videmus.
 Adde in, si contingere huiusmodi inuoluntate ignorantia, in aliquo respectu, non propterea illud fore excusabile
 ab omni alia suspitione, vel culpa, nisi ille error sit, est quasi speculatio, in practica et in passio:
 ille operari summo modo, et sic explicari, licet eundem sequatur, et quod consero libero arbitrio non peccare in aliis,
 quo addi, in ille quod dicitur: error in libertate, arbitrio facilius ignorare illud consecutus, et in prope conseruatur
 gerere hoc de turpe et vitandis.

Ubi in alijs rebus quod ad precepta operandi pertinent, quam sunt quod dicitur ignorari non potest quodammodo, sed
 morari non in culpa, quodammodo et ignorari potest et à culpa excusari. Nota, aliud est discurrere honeste
 à turpi, aliud in hoc discurrere non errare. p. g. et ignorari nullus non potest hoc differentia in genere
 so, quam est turpia quodammodo honesta, quod pariter, quod hoc est primum, quod se nullum et primum omnium operum
 summo et quasi per dicitur synderesis, qua carere non potest hoc vultus ratione. Item in speculatio ignis,
 rari non potest quod aliquid sunt vera aliquid falsa, et item nullus inueniet hoc quod non expendant quod
 et quod laudat. p. electio est propria huiusmodi vultus ratione. potest autem eligere omnia hoc ea quod sunt conuenientia
 rationi, et hoc vocamus honesta, et reprehendere dissimulata tali rationi, et hoc
 appellamus turpia.

Quod si in alijs rebus quod ad precepta operandi pertinent, quam sunt quod dicitur ignorari non potest quodammodo, sed
 morari non in culpa, quodammodo et ignorari potest et à culpa excusari. Nota, aliud est discurrere honeste
 à turpi, aliud in hoc discurrere non errare. p. g. et ignorari nullus non potest hoc differentia in genere
 so, quam est turpia quodammodo honesta, quod pariter, quod hoc est primum, quod se nullum et primum omnium operum
 summo et quasi per dicitur synderesis, qua carere non potest hoc vultus ratione. Item in speculatio ignis,
 rari non potest quod aliquid sunt vera aliquid falsa, et item nullus inueniet hoc quod non expendant quod
 et quod laudat. p. electio est propria huiusmodi vultus ratione. potest autem eligere omnia hoc ea quod sunt conuenientia
 rationi, et hoc vocamus honesta, et reprehendere dissimulata tali rationi, et hoc
 appellamus turpia.

Quod si in alijs rebus quod ad precepta operandi pertinent, quam sunt quod dicitur ignorari non potest quodammodo, sed
 morari non in culpa, quodammodo et ignorari potest et à culpa excusari. Nota, aliud est discurrere honeste
 à turpi, aliud in hoc discurrere non errare. p. g. et ignorari nullus non potest hoc differentia in genere
 so, quam est turpia quodammodo honesta, quod pariter, quod hoc est primum, quod se nullum et primum omnium operum
 summo et quasi per dicitur synderesis, qua carere non potest hoc vultus ratione. Item in speculatio ignis,
 rari non potest quod aliquid sunt vera aliquid falsa, et item nullus inueniet hoc quod non expendant quod
 et quod laudat. p. electio est propria huiusmodi vultus ratione. potest autem eligere omnia hoc ea quod sunt conuenientia
 rationi, et hoc vocamus honesta, et reprehendere dissimulata tali rationi, et hoc
 appellamus turpia.

[Faint handwritten notes in the left margin]

[Faint, illegible handwritten text in the center of the page]

17 v

[Faint, mostly illegible handwritten text in a cursive script, possibly a list or account book.]

18^v *Handwritten Latin text, likely a preface or introduction, discussing the nature of the work and its author's intentions.*

De pulchro De poenis infidelium

Handwritten Latin text, possibly a title page or a section header, mentioning 'De poenis infidelium'.

De Ecclesia purgari

Handwritten Latin text, the main body of the manuscript, containing theological or philosophical arguments.

23^v *Handwritten text at the top of the page, including the number 23^v in the left margin.*

*Quarta de iudic. forensi in persona principis
spirituali potestate*

Main body of handwritten text, consisting of several paragraphs of dense script.

24^v *[Handwritten text in a cursive script, likely a legal or administrative document. The text is dense and covers most of the page. Marginal notes are present on the right side.]*

1023

1024

1025

1026

1027

1028

1029

1030

1031

1032

1033

1034

Dico: aliqui opinantur quod... *[illegible]* 25
 Quidam... *[illegible]*
 1. *[illegible]*
 2. *[illegible]*
 3. *[illegible]*
 4. *[illegible]*
 5. *[illegible]*

Quarta & Quinta bene faber...
 & subrems...

Dico: quod... *[illegible]*
 1. *[illegible]*
 2. *[illegible]*
 3. *[illegible]*
 4. *[illegible]*
 5. *[illegible]*
 6. *[illegible]*
 7. *[illegible]*
 8. *[illegible]*
 9. *[illegible]*
 10. *[illegible]*
 11. *[illegible]*
 12. *[illegible]*
 13. *[illegible]*
 14. *[illegible]*
 15. *[illegible]*
 16. *[illegible]*
 17. *[illegible]*
 18. *[illegible]*
 19. *[illegible]*
 20. *[illegible]*
 21. *[illegible]*
 22. *[illegible]*
 23. *[illegible]*
 24. *[illegible]*
 25. *[illegible]*
 26. *[illegible]*
 27. *[illegible]*
 28. *[illegible]*
 29. *[illegible]*
 30. *[illegible]*
 31. *[illegible]*
 32. *[illegible]*
 33. *[illegible]*
 34. *[illegible]*
 35. *[illegible]*
 36. *[illegible]*
 37. *[illegible]*
 38. *[illegible]*
 39. *[illegible]*
 40. *[illegible]*
 41. *[illegible]*
 42. *[illegible]*
 43. *[illegible]*
 44. *[illegible]*
 45. *[illegible]*
 46. *[illegible]*
 47. *[illegible]*
 48. *[illegible]*
 49. *[illegible]*
 50. *[illegible]*
 51. *[illegible]*
 52. *[illegible]*
 53. *[illegible]*
 54. *[illegible]*
 55. *[illegible]*
 56. *[illegible]*
 57. *[illegible]*
 58. *[illegible]*
 59. *[illegible]*
 60. *[illegible]*
 61. *[illegible]*
 62. *[illegible]*
 63. *[illegible]*
 64. *[illegible]*
 65. *[illegible]*
 66. *[illegible]*
 67. *[illegible]*
 68. *[illegible]*
 69. *[illegible]*
 70. *[illegible]*

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

Adm!

2. 3.

4. 5.

6. 7.

Quarta 19. M. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

[Faint, illegible handwritten text in a cursive script, likely a library stamp or archival note.]

